



Retouradres

Ministerie van Veiligheid en Justitie
Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND)
Directie Dienstverlening | Afdeling Expertise
Team Onderzoek en Expertise Land en Taal (TOELT)
t.a.v. de heer dr. S. de Boer
post.land.bltsdis.ind@ind.nl

CAB secretariaat
T 070-3486104
E cab@minbuza.nl

Onze referentie

MINBUZA-2020.5233

Kopie aan

JenV/DMB

Datum 9 november 2020
Betreft Uw informatieverzoek inzake dienstplicht Algerije

Geachte heer De Boer,

In uw brief van 3 februari 2020, zonder kenmerk, verzocht u om informatie omtrent de dienstplicht in Algerije. Naar aanleiding van uw verzoek is onderzoek verricht, waarbij gebruik is gemaakt van vertrouwelijke bronnen en waar mogelijk van openbare bronnen. De resultaten van dit onderzoek treft u hieronder aan. Van deze brief is tevens kopie naar het algemene e-mailadres van de Directie Migratiebeleid van het ministerie van Justitie en Veiligheid gestuurd.

1. Dienstplichtweigeraars en deserteurs

1.1 Wie zijn er dienstplichtig in Algerije?

De militaire dienstplicht van Algerije is voor de duur van 12 maanden verplicht voor Algerijnse mannen van 19 jaar en ouder.¹ Het Algerijnse Militaire Wetboek van Strafrecht (hierna: MSr) en de *Loi 14-06 Relative au Service National* (hierna: dienstplichtwet) bevatten bepalingen die de dienstplicht regelen. Ook zijn er verschillende verordeningen en decreten van toepassing waarmee lacunes in de voorgenoemde wetten worden ondervangen.²

De *Direction du Service National*, vallende onder het Algerijnse Ministerie van Defensie, is verantwoordelijk voor de uitvoering van de nationale dienstplicht.³

¹ Dienstplichtwet, artikel 3 jo. 5.

² Landinfo, *Query response, Algeria: Conscription*, 31 mei 2018, p.2.

³ Website Algerijnse Ministerie van Defensie

(https://www.mdn.dz/site_principal/sommaire/service/service_an.php); Landinfo, p.2.

1.2 Is dienstplichtweigering en/of desertie formeel en wettelijk strafbaar? Zo ja, waaruit bestaat de wettelijk bepaalde bestraffing en wordt in Algerije daadwerkelijk strafvervolg ingezet tegen dienstplichtweigeraars en deserteurs?

Dienstplichtweigering en/of desertie zijn formeel en wettelijk strafbaar.⁴ Militaire rechtbanken behandelen deze zaken, maar er bestaan geen (betrouwbare) cijfers omtrent vervolging voor dienstplichtontduiking en desertie.⁵

Volgens artikel 35 van de dienstplichtwet is sprake van dienstplichtontduiking indien een dienstplichtige:

- 1) zich niet inschrijft voor de militaire dienst en medische keuring voordat hij de leeftijd van 25 jaar heeft bereikt (artikel 35 lid 2);
- 2) na een tweede oproep niet verschijnt voor de dienstplicht (artikel 34 jo. 35 lid 1).

De status van iemand die de dienstplicht ontwijkt of weigert (*insoumis*) vervalt op het moment dat de dienstplichtige wordt gearresteerd of wanneer hij zich vrijwillig meldt bij de autoriteiten en voldoende aannemelijk maakt dat hij per abuis niet heeft voldaan aan zijn verplichtingen.⁶

Artikel 254 MSr bepaalt dat het ontduiken of weigeren van de dienstplicht in vreedstijd strafbaar is met drie maanden tot vijf jaar gevangenisstraf. Volgens artikel 7 van de dienstplichtwet mag een burger die zijn situatie met betrekking tot de dienstplicht niet verantwoordt, niet in publieke of private dienst treden en ook geen vrij beroep uitoefenen.

1.3 Wat zijn in de praktijk de opgelegde straffen?

Betrouwbare bronnen omtrent in de praktijk opgelegde straffen in zowel vreedstijd als in oorlogstijd zijn schaars. Volgens rapporten van het Noorse herkomstlanden informatiecentrum, *Landinfo* (2018) en de Duitse organisatie inzake internationale gewetensbezwaarden en deserteurs, *Connection e.V.* (2016), is er weinig tot geen informatie beschikbaar waaruit zou blijken dat de Algerijnse autoriteiten dienstplichtontduikers consequent vervolgen en berechten in militaire rechtbanken.⁷

Wat de vervolging van dienstplichtontduiking in vreedstijd betreft, heeft navraag bij verschillende bronnen slechts anekdotisch bewijs opgeleverd. Eenieder die is

⁴ Algerije kent geen mogelijkheid tot het weigeren van de militaire dienstplicht, bijvoorbeeld op basis van gewetensbezwaren. In de Algerijnse context wordt het geen gehoor geven van een dienstplichtige aan een oproep zich te melden voor militaire dienst (ontduiking) door de autoriteiten beschouwd als dienstweigering. Om onduidelijkheid te voorkomen is in de vraagstelling en de beantwoording gekozen voor het consequente gebruik van de term dienstplichtontduiking, hoewel in de Algerijnse wetgeving veelal wordt gesproken van weigering.

⁵ Landinfo, p.4.

⁶ Dienstplichtwet, artikel 37.

⁷ Landinfo, p.4,5; Connection e.V., *Algeria: National Service and Conscientious Objection*, 5 september 2016, p.4.

opgeroepen en zich vervolgens niet bij zijn militaire eenheid voegt, *kan* worden voorgeleid voor een militaire rechtbank om te worden berecht als dienstplichtontduiker. Uit navraag bij bronnen kwam naar voren dat de autoriteiten bijhouden of personen die zijn opgeroepen voor de militaire dienstplicht zich daadwerkelijk melden. Of daarop daadwerkelijk strafvervolging plaatsvindt is arbitrair en kan per geval verschillen.⁸

Iedere militair die langer dan zes dagen zonder toestemming wegblijft, wordt *de jure* strafrechtelijk vervolgd op grond van desertie. De straffen variëren hierbij van één tot twee jaar gevangenisstraf, indien de veroordeelde voor de rechtbank is verschenen. Indien een persoon bij verstek wordt veroordeeld, is de straf doorgaans vijf jaar gevangenis.⁹

Het onderzoek heeft geen informatie opgeleverd over gevangenisstraffen voor dienstplichtontduiking of desertie in oorlogstijd.

Indien strafvervolging voor dienstplichtontduiking uitblijft, kan het voorkomen dat de betrokken jongeren thuis worden opgehaald en overgebracht naar de meest nabijgelegen legerkazerne. Ook kunnen jongeren die de dienstplicht proberen te ontduiken op straat worden aangehouden, bijvoorbeeld na een controle bij een controlepost, en naar de meest nabijgelegen legerkazerne afgevoerd.

Dienstplichtigen die in het buitenland verblijven, kunnen bij betreding van het Algerijnse grondgebied worden gearresteerd en afgevoerd naar de meest nabijgelegen legerkazerne. Uit anecdotische informatie komt naar voren dat er een kans bestaat dat een dienstplichtontduiker, die niet strafrechtelijk wordt vervolgd, verplicht wordt zijn dienstplicht te vervullen bij een zwaardere eenheid van de landmacht in bijvoorbeeld de Sahara. In hoeverre deze gevallen in de praktijk daadwerkelijk voorkomen is onbekend.¹⁰

1.4 Zijn er verschillen in straffen en behandeling tussen dienstplichtigen en beroepsmilitairen?

Er bestaan voor zover bekend geen verschillen tussen straffen en behandeling van dienstplichtigen en beroepsmilitairen.

1.5 Voeren de autoriteiten een actief opsporings- en vervolgingsbeleid tegen dienstweigeraars en deserteurs? Zo ja, op welke manier(en)?

Er zijn geen aanwijzingen dat de Algerijnse autoriteiten dienstplichtontduikers consequent vervolgen.¹¹ Dienstplichtigen krijgen na een medische keuring twee successievelijke oproepen om zich bij een militaire eenheid te melden. Een dienstplichtige die is opgeroepen en zich vervolgens niet bij zijn militaire eenheid voegt, kan thuis worden opgehaald, op straat wordt aangehouden en afgevoerd naar een legerkazerne of worden voorgeleid voor een militaire rechtbank om te worden berecht als dienstplichtontduiker. Iedere militair die langer dan zes dagen zonder toestemming wegblijft, wordt *de jure* automatisch strafrechtelijk vervolgd

⁸ Vertrouwelijke bron, 2 november 2020.

⁹ Vertrouwelijke bron, 29 mei 2017; Vertrouwelijke bron, 2 november 2020.

¹⁰ Vertrouwelijke bron, 2 november 2020.

¹¹ Landinfo, p.4,5; Connection e.V., 5 september 2016, p.4.

op grond van desertie. In hoeverre dit in de praktijk daadwerkelijk plaatsvindt is onduidelijk.¹²

1.6 Zijn er amnestieregelingen bekend voor dienstplichtontduikers en/of deserteurs en hoe werken die in praktijk?

Er bestaan in Algerije geen wettelijke bepalingen op grond waarvan personen die wegens dienstplichtontduiking of desertie zijn veroordeeld, in aanmerking komen voor amnestie. Wel werd er volgens de hierboven gemelde rapporten van Landinfo en Connection e.V sinds 2011 een aantal presidentiële decreten uitgevaardigd die dienstplichtontduikers vrijwaarden van zowel de dienstplicht als strafvervolgning. Zo werden in 2014 per decreet mannen geboren in 1984 of eerder gepardonneerd. Deze categorie werd in 2017 uitgebreid met mannen die sindsdien de leeftijd van 30 jaar hadden bereikt (geboortejaren 1985-1987).¹³ In juni 2020 werd hernieuwd aangekondigd door de Algerijnse autoriteiten per presidentieel decreet dat personen vanaf 30 jaar vrijgesteld zijn van de dienstplicht, indien zij deze nog niet hadden vervuld.¹⁴

1.7 Zijn er uitstel-, vrijstelling- of afkoopregelingen? Zo ja, hoe worden deze toegepast? En kunnen deze ook vanuit het buitenland worden geregeld?

Er bestaat een uitstel- en vrijstellingsregeling.

Uitstel of vrijstelling kan worden verleend indien een dienstplichtige:

- a) onmisbaar is voor het gezin;
- b) één of meer broers heeft die reeds in dienst zijn;
- c) een naaste verwant heeft die de officiële status van martelaar (*moujahid*) heeft;
- d) aantoonbaar een bijzonder maatschappelijk belang dient;
- e) valt onder de Frans-Algerijnse regeling.

Uitstel van de dienstplicht (*report d'incorporation*) kan worden aangevraagd indien sprake is van een tijdelijke belemmering om te dienen, of indien een broer reeds zijn dienstplicht aan het naleven is (artikel 27 dienstplichtwet). Ook kan uitstel van dienstplicht (*surseance*) worden aangevraagd indien de dienstplichtige een opleiding volgt. Het uitstel kan worden verlengd tot het einde van de opleiding (artikel 28, 29 en 30 dienstplichtwet).

Vrijstelling kan volgen indien succesvol een beroep wordt gedaan op artikel 24 van de dienstplichtwet. Dit betreft zonen van martelaren (*moujahideen*) of zij die onmisbaar zijn voor het gezin.

¹² Volgens het aangehaalde rapport van het Noorse Landinfo zijn er de laatste jaren meer rekruten beschikbaar dan de strijdkrachten daadwerkelijk nodig hebben. Hierdoor zou de urgentie om ontduikers te vervolgen minder aan de orde zijn. Het voldoen van de militaire dienstplicht betekent voor dienstplichtigen dat zij na afloop hiervan grotere kansen maken op de arbeidsmarkt. Landinfo, p.4.

¹³ Landinfo, p.6 ; Connection e.V., p.5.

¹⁴ Dzair Daily, *Algérie : Exemption du service militaire aux Algériens de plus de 30 ans*, 25 juni 2020 (<https://www.dzairdaily.com/algerie-exemption-service-militaire-algeriens-plus-30-ans/>); Algeria Press Service, *President Tebboune signs decree exempting 30-year-olds and over from military service*, 25 juni 2020 (<http://www.aps.dz/en/algeria/34686-president-tebboune-signs-decree-exempting-30-year-olds-and-over-from-military-service>).

Een Algerijns-Franse overeenkomst van 11 oktober 1983 biedt personen die zowel de Franse als Algerijnse nationaliteit bezitten de mogelijkheid hun militaire dienstplicht in Algerije of in Frankrijk te vervullen.¹⁵

Algerijnen die in het buitenland verblijven, kunnen bij de dichtstbijzijnde Algerijnse ambassade vrijstelling of uitstel aanvragen. De aanvrager dient tezamen met het aanvraagformulier te overleggen: een geboorteakte, een kopie van de identiteitskaart, een kopie van de consulaire identiteitskaart, de verblijfsvergunning en de documenten van zijn school of arbeidsovereenkomst.¹⁶

Elke dienstplichtige die niet reageert op de oproep de medische keuring te ondergaan, wordt *de jure* geschikt verklaard en verliest daarmee het recht om een ontheffing aan te vragen, tenzij succesvol een beroep op overmacht is gedaan (artikel 19 dienstplichtwet).

1.8 Wat zijn de gevolgen voor dienstreigers en deserteurs die naar Algerije terugkeren vanuit het buitenland?

Bij het betreden van Algerijns grondgebied bestaat een kans op arrestatie en afvoering naar een legerkazerne of vervolging. Het is onduidelijk in hoeverre dit in de praktijk voorkomt. Naar verluidt zouden de Algerijnse grensautoriteiten sinds 2014 geen controles meer uitvoeren naar vervulde dienstplicht bij het uitgeven van paspoorten. Ook zouden de grensautoriteiten geen controles meer uitvoeren op vervulde dienstplicht bij uitreis.¹⁷

1.9 Wat zijn de detentieomstandigheden in de (militaire) gevangenissen in Algerije waar dienstreigers/deserteurs worden opgesloten? Vooral van belang is met hoeveel mensen ze een cel delen; hoe de leefomstandigheden (voldoende eten, slaap e.d.) zijn; zijn er gevallen van mishandeling/marteling bekend en zo ja wordt hier tegen opgetreden; is er onafhankelijk niet-militair toezicht op een dergelijke gevangenis?

Uit navraag blijkt dat de detentie-omstandigheden in militaire gevangenissen vaak zeer slecht zijn. De gedetineerden zouden in grote groepen, dicht opeengepakt in grote slaapzalen verblijven en krijgen vaak onvoldoende te eten. Militaire gedetineerden zouden ook vaak door de bewakers worden mishandeld.¹⁸

¹⁵ L'Accord algéro-français du 11 octobre 1983 (Artikel 2 en 3).

¹⁶ Zie <https://consulat-paris-algerie.fr/service-national/recensement/>.

¹⁷ Landinfo, p.5.

¹⁸ Vertrouwelijke bron, 29 mei 2017; Vertrouwelijke bron, 2 november 2020.

1.10 Kan een gevangen militair ergens een klacht indienen tegen een slechte behandeling? Zo ja, waar/bij welke instantie?

Voor zover bekend, kan geen klacht worden ingediend tegen slechte behandeling en bestaat er geen extern of niet-militair toezicht op de gevangenen. Ook worden geen inspecties uitgevoerd door externe partijen.¹⁹

Hoogachtend,

Directeur Noord-Afrika en Midden-Oosten,

Namens deze,

Said Fazili (waarnemend directeur DAM)

¹⁹ Vertrouwelijke bron, 29 mei 2017; Vertrouwelijke bron, 2 november 2020.